

Enkele tips voor een liturgie voor een huisdienst¹

- Welkom zuster, broeder, aan jou, u, jullie. Deze 'dienst op papier' is vanwege 'corona' een alternatief voor onze gewone gezamenlijke dienst op de zondagmorgen in de Vermaning.
- Overweeg deze huisdienst op het gewone tijdstip te houden op de zondagmorgen om 10:00 uur. Dat verbindt de eenheid: als we dezelfde teksten beleven wordt de afstand minder groot.
- Overweeg om van tevoren één (of twee) c.d.(s) met (religieuze) muziek te kiezen, één om mee te beginnen en één om aan het slot mee te eindigen.
- Zo kunt u ook een kaars met lucifers klaarzetten.
- Wanneer u met zijn tweeën bent, kunt u de liturgische, en de liedteksten (als een gedicht) om en om voorlezen. De liederen mag u uiteraard ook zingen. Of alles in stilte te overdenken.
- Overweeg bij wat voor onderdeel u zou willen staan, of blijven zitten.
- Na afloop is er de gebruikelijke collecte, voor de bestemming zie op de laatste bladzijde. De eerstvolgende gewone kerkdienst nemen we het collectegeld mee. Zo zorgen we voor continuïteit.
- Op de laatste bladzijde is pastoraal nieuws te vinden.
- En dan is er koffie.

U een goede dienst, vrede en alle goeds toewensend,
in verbondenheid
ds. Pieter Post, VDG Heerenveen en Tjalleberd

¹ Deze orde van dienst is geïnspireerd door het doopsgezinde dienstboek *De gemeente komt samen* (1998).

De gemeente komt in gedachte samen

- Muziek
- Ontsteken van een kaars
- Zingen of lezen lied 283 'In de veelheid van geluiden' tekst S. de Vries/mel. Broedergemeente 1740

1 In de veelheid van ge - lui - den
in het stor-men van de tijd,
zoe-ken wij het zach - te sui - zen
van het woord, dat ons ver-blijdt.

Liedboek Online

2 En van overal gekomen,
drinkend uit de ene bron,
bidden wij om, nieuwe dromen,
richten wij ons naar de zon.

3 Want wij mensen op de aarde
raken van het duister moe.
Als uw hart ons niet bewaarde
sliepen wij ten dode toe.

- Een moment van stille inkeer om in gedachten bij de broeders en de zusters te zijn
- Bemoediging, in verbondenheid met allen:

Ik zie naar de bergen:
vanwaar komt onze hulp?

Onze hulp komt van de Heer,
die hemel en aarde gemaakt heeft
De Heer zorgt ervoor dat jou niets overkomt
Hij beschermt je, hij slaapt niet.
Hij slaapt nooit, hij let goed op.
Hij beschermt zijn volk Israël altijd.

De Heer beschermt je.
Hij gaat met je mee,
bij hem ben je veilig.
Er overkomt je geen kwaad.
niet overdag en niet in de nacht.

De Heer zal je steeds beschermen,
het kwaad zal je niet raken.
De Heer beschermt je,
overal, waar je ook gaat,
je leven lang.
Psalms 121

- Laten we deze woorden in stilte in ons opnemen
- Zingen of lezen van lied 283

4 Laat uw dauw van vrede dalen
in de voren van de tijd.
Vat ons samen in de stralen
van uw goedertierenheid.

5 Die ons naam voor naam wilt noemen,
al uw liefde ons besteedt,
zingend zullen wij U roemen
en dit huis zingt met ons mee!

- Beeldmeditatie: Neem een minuut of twee de tijd om deze afbeelding in stilte op je in te laten werken. Wat zie je en wat valt je op? Lees hierna het verhaal uit de Bijbel

Afkomstig uit de Verenigde Doopsgezinde Gemeente Wormerveer
(in 2019 opgeheven)

- Bijbellezing uit Lucas 12:13-21 De gelijkenis van de rijke dwaas (*Bijbel in gewone taal, 2014*)

Daarna zei iemand uit de groep mensen tegen Jezus: 'Meester, zeg tegen mijn broer dat hij de erfenis met mij moet delen'. Maar Jezus zei: 'Het is niet mijn taak om te beslissen over dat soort dingen'. Ook zei hij: 'Pas op voor het verlangen naar steeds meer bezit. Kijk daarvoor uit. Je kunt heel veel bezitten, maar je leven kun je nooit bezitten'.

Toen gaf Jezus de mensen dit voorbeeld:

'Een rijke man heeft een groot stuk land dat vol staat met koren. Hij denkt: Wat moet ik doen? In mijn schuren is niet genoeg plaats voor al het graan. Dan denkt de man: Weet je wat? Ik breek mijn oude schuren af en ik bouw nieuwe schuren die veel groter zijn. Daarin bewaar ik dan het graan en al mijn bezit. Dan kan ik tegen mezelf zeggen: Zo, nu ben ik rijk. Ik heb genoeg om jaren van te leven! Ik ga nu lekker uitrusten eten, drinken en feestvieren. Maar God zegt tegen hem: 'Je bent een domme man. Want vannacht zul je sterven. En voor wie is dan je rijkdom?'

Toen zei Jezus: 'Zo loopt het af met iemand die alleen maar leeft om rijk te worden. Want zo iemand heeft wel heel veel bezit, maar bij God heeft hij bijna niets'.

- Overdenking

Armoede is erger dan vijftig plagen

Zuster, broeder,

Wie deze afbeelding maakte weet ik niet, maar het is duidelijk wie hier de rijke is. Een gevierd man, 'dat kun je wel zien dat is hij' met zijn prachtige, kleurige gewaad. Iemand die zichzelf graag op de voorgrond plaatst. Geen twijfel over mogelijk dat hij de baas is over werknemers die slavenarbeid voor hem verrichten. We zien hen hard werken, ze lopen gebogen, en gaan letterlijk onder de last gebukt, terwijl in het huishoudboekje alles nauwkeurig wordt bijgehouden wat er wordt geïmporteerd. Export doet zich hier niet voor. En daarmee stuiten we op een probleem: alleen dus maar binnenhalen? Want goede handel bestaat nu eenmaal bij de gratie van een evenwichtige import en export.

Dat ondernemerschap altijd riskant is, daarover kan de bloemen- en plantenhandel in Aalsmeer (en vele andere bedrijven) in dit coronatijdperk meepraten. Vanwege deze crisis ligt de export naar de ruim 100 landen stil, zodat hun producten dus ook niet kunnen worden geïmporteerd. Iedereen hoopt op florerender tijden, waarin een goed draaiende economie het resultaat is van een gezonde handelsgeest. Iedereen weet per slot van rekening hoe een huishoudboekje werkt. Maar hoe dat boekje van deze rijke man er uit ziet? Het is veelzeggend dat hij in de kerkelijke volksmond bekend staat als de rijke dwaas. Reden om ons als gemeente van Jezus in hem te verdiepen. Hoe gehecht zijn wij in dit virale tijdperk aan bezit? Zijn er niet belangrijker zaken die bezitterigheid/bezetenheid momenteel relativeren? Zeker nu velen zich meer dan anders (lijkt het wel), richten op zaken die er toe doen, zoals op sociale cohesie en onderlinge solidariteit via het zingen en applaudisseren op balkons, of via kerkklokken die iedereen oproepen om herderlijk en behoedzaam met elkaar om te gaan.

Als we deze afbeelding er nog eens bij nemen – het zou me niet verbazen dat dit een zondagsschoolplaat was van de van oudsher doopsgezinde fabrikantengemeente Wormerveer – dan

maak ik me om deze rijke man, eerlijk gezegd, niet zulke materiële zorgen. Mijn zorgen over hem zijn meer van immateriële (geestelijke) aard. Hij kijkt in de richting van wat er reeds aan goederen is binnengebracht, maar oog hebben voor de arbeiders, ho maar. Hij staat ook wat op een afstand van hen, maar dat is niet vanwege het virus dat over de hele wereld rondwaart. Nee: dat is een afstand die compleet past bij een klassenmaatschappij waarin de een net even wat meer *is* en meer *hēeft* dan de ander. Hij houdt een voortreffelijke (en in deftige termen gesproken) *social distance* van de *have's* en *have-nots* in stand, en is erg met zichzelf begaan. Kijk eens naar dat vingertje van hem. Tot wie richt hij zich eigenlijk? Vermoedelijk is hij in dialoog met zichzelf: 'Zo, nu ben ik rijk. Ik heb genoeg om jaren van te leven! Ik ga nu lekker uitrusten eten, drinken en feestvieren'.

De schilder heeft er voor gekozen om deze rijke man af te beelden, maar hij had ook voor die 'iemand' kunnen kiezen, die tot Jezus spreekt dat zijn broer de erfenis met hem moet delen. Die is al even hebberig als de rijke man, al kan je je voorstellen dat er bij hem een oprecht gevoel van onrecht kan bestaan. Erfeniskwesties liggen vrijwel altijd gevoelig: 'Dat heeft ma toen en toen van die en die gekregen en ze vertelde me lang geleden dat ik dat mocht hebben als ze er niet meer was'. Van dat soort dingen, vul maar aan: *Ik wil die rollen wc-papier die moeder nog hamsterde uit de tijd van de corona*. Hele families gaan strijdend ten onder aan het gevecht om dingen. Maar ja, dan blijkt er niets vast te liggen. Bewijs het maar. Dus naar Jezus. Zeg jij er eens wat van!

En hiermee komen we op het punt van belangenbehartiging, er staan belang-rijke zaken op het spel. Ook al voelen we ons misschien wel intens verbonden met die persoon die zich onrecht voelt aangedaan, minstens even boeiend is Jezus, die zegt dat hij niet in hun zaak betrokken wil worden. Zie hier, een mooi voorbeeld van de man die zijn woorden over de balk en de splinter (over niet oordelen en veroordelen, Mattheus 7:1-5) zelf in de praktijk brengt.

Via de gelijkenis laat hij de gedupeerde nadenken over bezit en rijkdom, over wat hem bekoort. Over het feit, dat je wel van alles kan bezitten en begeren, maar dat levensgenot slechts van korte duur kan zijn. Sterker nog, dat je in het leven met al je materiële zekerheden, eigenlijk alleen maar met lege handen staat. Want wie had een paar weken geleden kunnen denken dat we nu thuis zitten en een huisdienst 'vieren', in je eentje of met zijn tweeën, zonder al die bekende broeders en zusters om je heen? Ach, dat elleboogje, is dat niet wat overdreven? We lachten dat weg. De scepsis dat het niet zo'n vaart zou lopen, zeker in het noorden des lands ver buiten de Randstad en Brabant, sloeg alles wat wij aan zekerheden kennen, uit handen. Waar, en op wie nog te vertrouwen als alles ineens zo anders is geworden?

U zult misschien meteen al vanuit de huidige situatie gedacht, in de gaten hebben gehad, dat de rijke man aan het hamsteren was geslagen. Niet een misplaatste gedachte. Want dat is 'het gesprek van de dag': de overheid waarschuwt 'niet doen', verpleegkundigen en artsen staan 's avonds voor lege schappen. Weer anderen laten via kranten en op facebook eerlijk weten dat zij economisch (dat wil zeggen bewust) hamsteren, in de zin van verspreid inkopen. Om anderen met een krappe portemonnee, of minder mobiel, daarin te laten delen, mocht dat zo uitkomen. Valt ook wat voor te zeggen. Want ook hier geldt: wat wij vanuit onze opvoeding, opleiding, geloof of gezindte en gezindheid in ons leven hebben geïmporteerd aan moreel besef, dat zullen we naar de mate van dat besef ook weer exporteren. Hamsteren voor eigen gewin, of om te delen, maakt uit.

En dan gaat het niet om het oordelen of veroordelen van wat de een doet of de ander nalaat, nee, leert de gelijkenis, laat dat maar over aan de God die hem mededeelt 'jij dwaas, vannacht zul je sterven

en voor wie is dan je rijkdom?' Als een nadenkertje. Deze, onze God is niet een sombere godheid die je om zijn dreigement zou willen ontwijken, maar de gracieuze Ene die alles op alles zet om ons van het leven te laten genieten. Hij wil dat wij betekenisvol leven, en daar hoort ook de materiële kant van het leven bij, omdat ook dat schepping is. En waar we van schepping spreken, weten we dat dat niet een kwestie is van ieder voor zich en God voor ons allen, zoals de rijke dwaas zich dat voorstelt.

Als je in de nabijheid van de Ene wilt leven, is er alleen licht en vreugde, vertellen de joodse wijzen. Zijn aanwezigheid zullen we niet in onze ijdelheid, flauwe lolletjes en in lichtzinnigheid aantreffen, en het geluk ook niet vinden in de mooie woning, een goed geklede partner, of in de meubels die we aanschaffen, maar in het besef dat ons leven niet van ons is, sterker zelfs: dat ons leven in de hand van de Ene ligt. En wanneer we dat tot ons laten doordringen, zullen we erkennen dat armoede erger is dan vijftig plagen. Ofwel: plagen gaan voorbij, ook de coronacrisis, maar armoede zal er altijd zijn.

Dus waar richten we ons langer op? Deel dan ook, of: vooral met iedereen wat je in huis hebt aan eten, drinken en feestvieren, om van het leven te genieten. Dan kunnen we nog jaren vooruit, sociaal en solidair.

- Stille/muziek
- Gebeden en het Onze Vader

'Gebed in tijden van een pandemie' | anoniem, uit het Engels vertaald

Laten wij bidden ...

dat wie zich gezond voelt
denkt aan hen wier levens intensieve zorg nodig hebben.
Dat wie zich veilig voelt
niet vergeet wie kwetsbaar zijn.
Dat wie naar hun werk kunnen gaan
beseffen dat velen geen werk meer vinden
en zich zorgen maken over het betalen van de huur.
Dat wie thuis flexibel voor de kinderen kan zorgen wanneer de scholen
dicht zijn
weet, dat er voor anderen geen opties bestaan.
Dat wie zijn reis moet annuleren
denkt aan de vele vluchtelingen.
Dat wie wat geld op de economische markt verliest
beseft, dat velen geen spaargeld hebben.
Dat wie in quarantaine verblijven
denkt aan hen die op straat leven.
Dat, wanneer angst en beven ons leven beheersen
wij het vertrouwen niet verliezen.
Dat wij in deze tijd zonder omhelzingen
of een arm om elkaar heen
andere manieren vinden om de liefde van de Ene God te verspreiden.
Dat wij naasten voor elkaar blijven
in het licht van hem die zegt 'Ik-zal-er-zijn'

stilte

Onze Vader die in de hemelen zijt
uw naam worde geheiligd,
uw koninkrijk kome
uw wil geschiede
gelijk in de hemel alzo ook op de aarde
geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schulden
gelijk ook vergeven onze schuldenaren.
en leid ons niet in verzoeking
maar verlos ons van de boze.
Want van U is het koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
in eeuwigheid - Amen

- Zingen of lezen, lied 843 'Tijd van vloek en tijd van zegen' | tekst H. Oosterhuis / mel. H. Heuvelmans

1 Tijd van vloek en tijd van ze - gen
tijd van droog-te tijd van re - gen
dag van oog-sten tijd van nood
tijd van ste - nen tijd van brood.
Tijd van lief - de nacht van wa - ken
uur der waar-heid dag der da - gen
toe - komst die ge - ko - men is
woord dat vol van stil - te is.

2 Tijd van troos-ten tijd van tra-nen
tijd van mooi zijn tijd van scha-men
tijd van ja-gen nu of nooit
tijd van ho-pen dat nog ooit.
Tijd van zwij-gen zin ver-ge-ten
ner-gens blij-ven nie-mand we-ten
tijd van krui-pen angst en spijt
zee van tijd en een-zaam-heid.

3 Wie aan dit be - staan ver - lo - ren
 nieuw be - gin heeft af - ge - zwo - ren
 wie het houdt bij wat hij heeft
 ster - ven zal hij on - ge - leefd.
 Tijd van le - ven om met ve - len
 brood en a - dem - tocht te de - len -
 wie niet geeft om zelf - be - houd,
 le - ven vindt hij hon - derd - voud.

Liedboek Online

- Eventueel doven van de kaars met de woorden

Jezus laat ons weten dat hij het licht der wereld is,
 maar hij geeft ook ons de opdracht dat te zijn.
 Laten we ons licht dan laten schijnen
 voor iedereen om ons heen en
 God daarbij om zijn zegen vragen:

- Gebed om zegen *St. Patrick* (eventueel staande)

Ene God, ga ons voor, om ons de juiste weg te wijzen
 wees achter ons, om ons te beschermen tegen gevaar
 onder ons, zodat we nooit ten onder kunnen gaan
 in ons, om ons te troosten als we verdriet hebben
 naast ons, als een beschermende muur, wanneer anderen over ons vallen
 boven ons zijn om ons te zegenen.

Zo zegene ons God, vandaag, morgen en al de dagen van ons leven, in eeuwigheid – Amen

- Muziek
- Collecte zie bij mededelingen

Pastoraal

- VOORBEELD De conditie van zr. NN blijft zorgwekkend. Zij is thuis, bedlegerig en hoest veel.
- VOORBEELD Wij zijn blij met de geboorte van AA, zoontje van broeder en zuster BB

Mededelingen

- VOORBEELD Deze dienst werd samengesteld door ds. Pieter Post uit Heerenveen.
- VOORBEELD Alle diensten en bijeenkomsten zijn opgeschort voor onbepaalde tijd. Onze gemeente volgt de landelijke richtlijnen aangaande de volksgezondheid.
- VOORBEELD De voorgangers van het Groot Gemeentelijk Overleg (GGO) maken per toerbeurt huisdiensten die toegezonden worden naar alle secretariaten van gemeenten in Friesland en Groningen, en daarbuiten. De secretariaten zorgen voor verdere verspreiding. Gemeenten kunnen hiervan gebruik maken op een zondag waarop gewoonlijk een gastvoorganger zou zijn voorgedaan. Zo proberen wij met elkaar voor continuïteit te zorgen.
- VOORBEELD Er zijn ook leden en vrienden die geen email hebben. Gelieve deze huisdienst bij hen te bezorgen, of af te spreken dat het wordt opgehaald.
- VOORBEELD Volgende week zondag ontvangt u een huisdienst van ds. Tjitske Hiemstra uit Leeuwarden.
- VOORBEELD Uitvaarten mogen in beperkte kring worden gehouden. Wij zullen iedereen op de hoogte brengen wanneer er een sterfgeval is. U wordt dan uitgenodigd om thuis op het tijdstip van de uitvaart een kaars aan te steken en daarbij de naam van de overledene uit te spreken; stil te worden; lied 961 te lezen of te zingen (zie hieronder), en het Onze Vader te bidden.

Niemand leeft voor zichzelf
niemand sterft voor zichzelf.
Wij leven en sterven voor God onze Heer,
aan Hem behoren wij toe.

- VOORBEELD Collectebestemming: deze is vandaag voor ...
- VOORBEELD Vergeet elkaar niet: bel en mail elkaar, stuur een kaartje, en bid om genezing en gezondheid voor broeders en zusters, en voor vele anderen om ons heen en veraf, voor werkers in de zorg, de vele vrijwilligers, en voor de overheid. Bied waar het kan, je diensten aan voor hen die extra aandacht nodig hebben, bijvoorbeeld boodschappen halen.